

(i) Printed Pages : 7

Roll No.03.....

(ii) Questions : 7

Sub. Code :

1	0	1	6	2
---	---	---	---	---

Exam. Code :

5	0	0	1
---	---	---	---

NEP U.G. Common–Skill Enhancement Course 1st Semester
(2125)

PHILOSOPHY

Paper : Applied Reasoning (In all Mediums) PHISEC108

Time Allowed : 3 Hours] [Maximum Marks : 68

Note :— (1) Attempt **FOUR** questions in all (Q. No. 1 compulsory and **one** each from three units).

(2) For Private Candidates: The marks secured by them in the theory paper will proportionately be increased to maximum marks of the paper in lieu of internal assessment.

(Compulsory Question)

1. Answer any 7 short answer type questions in about **25-30** words each:

(i) Define Logic.

(ii) What is a Term?

- (iii) What is a Proposition?
- (iv) Name the four categorical propositions stated by Aristotle.
- (v) Define Square of Opposition.
- (vi) What is Immediate Inference?
- (vii) Draw Venn diagram for a Universal Affirmative - 'A' Proposition.
- (viii) State the three terms in a categorical syllogism.
- (ix) State the position of Middle Term in First Figure.
- (x) State any two Valid Moods of categorical syllogism.

7×2=14

UNIT—I

- 2. Discuss the nature and scope of Logic. 18
- 3. What is a Term? Explain the kinds and relation of Connotation and Denotation of Terms. 18

UNIT—II

- 4. State Aristotle's Fourfold classification of Categorical Propositions. 18

5. What is Immediate Inference? State the rules of Conversion, Obversion and Contraposition. 18

UNIT—III

6. Explain and draw the Venn diagram for A, E, I and O Proposition. 18
7. Discuss the structure and rules of Categorical Syllogism. 18

(हिन्दी माध्यम)

नोट :- (1) कुल चार प्रश्न हल करें (प्र. स. 1 अनिवार्य और तीन यूनिटों में से एक-एक)।

(2) निजी परीक्षार्थियों के लिए: आंतरिक मूल्यांकन के बदले सैद्धांतिक प्रश्नपत्र में उनके द्वारा प्राप्त अंकों को प्रश्नपत्र के अधिकतम अंकों के अनुपात में बढ़ा दिया जाएगा।

(अनिवार्य प्रश्न)

1. किन्हीं 7 लघुउत्तरीय प्रश्नों के उत्तर लगभग 25-30 शब्दों में दें:

(i) तर्कशास्त्र को परिभाषित कीजिए।

(ii) पद क्या है?

(iii) प्रस्ताव क्या है?

(iv) अरस्तू द्वारा प्रतिपादित चार निरूपक प्रस्तावों के नाम लिखिए।

(v) विरोध वर्ग को परिभाषित कीजिए।

(vi) तात्कालिक अनुमान क्या है?

(vii) एक सार्वभौमिक सकारात्मक - 'A' प्रस्ताव के लिए वेन आरेख बनाइए।

(viii) निरूपक न्यायवाक्य में तीन पदों को बताइए।

(ix) प्रथम आकृति में मध्य पद की स्थिति बताइए।

(x) निरूपक न्यायवाक्य के किन्हीं दो मान्य भावों को बताइए।

7×2=14

यूनिट-I

2. तर्कशास्त्र की प्रकृति और क्षेत्र पर चर्चा कीजिए। 18

3. पद क्या है? पदों के अर्थ और निरूपण के प्रकार और संबंध स्पष्ट कीजिए। 18

यूनिट-II

4. निरूपक प्रस्तावों के अरस्तू के चतुर्विध वर्गीकरण को बताइए। 18

5. तात्कालिक अनुमान क्या है? रूपांतरण, प्रतिरूपण और प्रतिरूपण के नियम बताइए। 18

यूनिट-III

6. A, E, I और O प्रस्तावनाओं के लिए वेन आरेख की व्याख्या कीजिए और उसे बनाइए। 18
7. निरूपक न्यायवाक्य की संरचना और नियमों पर चर्चा कीजिए। 18

(पंजाबी अनुवाद)

- ਨੋਟ :- (1) ਕੁੱਲ ਚਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰੋ (ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰ. 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਯੂਨਿਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ-ਇੱਕ)।
- (2) ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਲਈ : ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਥਿਊਰੀ ਪੇਪਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕਾਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੇ ਬਦਲੇ ਅਨੁਪਾਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਪਰ ਦੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅੰਕਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(ਲਾਜ਼ਮੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ)

1. ਕਿਸੇ ਵੀ 7 ਲਘੂ ਉੱਤਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਲਗਭਗ 25-30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਓ :
- (i) ਤਰਕ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
- (ii) ਪਦ ਕੀ ਹੈ ?

- (iii) ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕੀ ਹੈ ?
- (iv) ਅਰਸਤੂ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਗਏ ਚਾਰ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੋ।
- (v) ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਵਰਗ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰੋ।
- (vi) ਤੁਰੰਤ ਅਨੁਮਾਨ ਕੀ ਹੈ ?
- (vii) ਇੱਕ ਯੂਨੀਵਰਸਲ ਸਕਾਰਾਤਮਕ - 'A' ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ Venn ਚਿੱਤਰ ਬਣਾਓ।
- (viii) ਇੱਕ ਸ਼੍ਰੇਣੀਗਤ ਸਿਲੋਜੀਜ਼ਮ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਪਦਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸੋ।
- (ix) ਪਹਿਲੇ ਚਿੱਤਰ ਵਿੱਚ ਮੱਧ ਪਦ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੱਸੋ।
- (x) ਸ਼੍ਰੇਣੀਗਤ ਸਿਲੋਜੀਜ਼ਮ ਦੇ ਕੋਈ ਦੋ ਵੈਧ ਮੂਡ ਦੱਸੋ। 7×2=14

ਯੂਨਿਟ-I

2. ਤਰਕ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18
3. ਪਦ ਕੀ ਹੈ ? ਪਦਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਸੰਕੇਤ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਅਤੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-II

4. ਸ਼੍ਰੇਣੀਗਤ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਦਾ ਅਰਸਤੂ ਦਾ ਚਾਰ-ਗੁਣਾਂ ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੱਸੋ। 18
5. ਤੁਰੰਤ ਅਨੁਮਾਨ ਕੀ ਹੈ ? ਪਰਿਵਰਤਨ, ਉਲਟ ਅਤੇ ਵਿਪਰੀਤਤਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰੋ। 18

ਯੂਨਿਟ-III

6. A, E, I ਅਤੇ O ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਲਈ Venn ਚਿੱਤਰ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਬਣਾਓ। 18
7. ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਸਿਲੋਜੀਜ਼ਮ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। 18